

JOAN F. MIRA

“Esplendor, aquesta és la paraula, una esplendor poètica, racional, infinita. I Pau Casals encara hi treballà trenta-cinc anys més fins que va consentir a enregistrar-les. L’orgull de la perfecció, la modèstia dels anys de treball, la paciència, tot això que ara trobem a faltar escandalosament en els nostres polítics, escriptors i altres personatges públics insignificants i plens de vanitat”

Suites, Casals

**Escoltar música de Bach és una de les ocupacions més recomanables en qual-
sevol temps i ocasió, i més recomanable encara si el temps és aspre i confús, com
aquestes setmanes de misèria política i de tan escassa esperança en matèries que
m’afecten a mi, a la meua llengua i al meu país. El desencert, la bogeria i el suïci-
di, l’estupidesa, avancen i ocupen l’espai de la modesta raó que ens empara.**
El món és més aviat tèrbol, als Estats Units guanya eleccions qui no ens agrada,
la història es precipita per viarans poc optimistes, i l’estètica i la sensibilitat recu-
len i deixen pas a la barrocria. No sé si ara matx seria possible un altre Bach, un
pare de família component música inacabable, inexhaurible: no sé si aquella músi-
ca és compatible amb la lectura de la premsa quotidiana, amb els telediaris, amb
aquesta degradació de tantes coses en què hem cregut i hem esperat. Deixem-ho
córrer. Si vostès volen fer com jo, aquests dies, vist com va el món real, dediquen
algun temps de tant en tant a una altra realitat d’un altre món: a *L’Art de la Fuga*,
per exemple, a les *Variacions Goldberg*, o a les *Suites per a violoncel*, si pot ser en
la versió de Pau Casals. No sé si és la millor versió possible, no en sóc expert, però
és la primera versió i la més gran, la del descobriment. Quan el petit Pau va fer els
tretze anys –la història és ben coneguda–, son pare, organista, li va comprar un vio-
loncel nou i l’acompanyava sovint a buscar partitures per a un instrument que
llavors era poc considerat com a solista. Un dia memorable (això diu el fullet que
acompanya els meus discos de les *Suites*: “un dia memorable”), furgant en una
llibreria de vell prop del port de Barcelona, van trobar unes sonates de Beethoven
i després, amb immensa sorpresa, les *Sis Suites per a Vioncel Sol* de Bach, cobertes
de pols en un prestatge. “Jo ni tan sols sabia que existien –recordava Casals molts
anys després– i ningú no me n’havia parlat mai. Va ser la més gran revelació de la
meua vida. Vaig sentir immediatament que allò era una cosa d’importància excep-
cional, i vaig abraçar el meu tresor tot el camí fins a casa. Vaig començar a tocar-
les en un estat d’excitació indescriptible. Durant dotze anys, les vaig estudiar i hi
vaig treballar cada dia, i ja era prop dels vint-i-cinc quan vaig tindre el coratge de
tocar-ne una en públic. Abans de fer-ho jo, cap violinista o cel·lista no havia inter-
pretat mai una suite completa: algú podia tocar una sarabanda, una gavota o una
alemanda. Però la meua intenció era tocar-les *in extenso*... amb totes les repeti-
cions, per tal de conservar la cohesió i l’estructura interna de cada moviment.
En aquell temps, aquestes composicions eren considerades obres fredes i acadèmi-
ques. Com podien pensar en Bach com a ‘fred’, quan aquestes suites sembla que
brillen amb la forma més resplendent de poesia?”

Esplendor, aquesta és la paraula, una esplendor poètica, racional, infinita. I Pau
Casals encara hi treballà trenta-cinc anys més fins que va consentir a enregistrar-
les. L’orgull de la perfecció, la modèstia dels anys de treball, la paciència, tot això
que ara trobem a faltar escandalosament en els nostres polítics, escriptors i altres
personatges públics insignificants i plens de vanitat. L’enregistrament, segons he
pogut comprovar en les notes del fullet d’EMI Classics, es va fer a París i a
Londres entre el novembre del 1936, el juliol del 1938, i el juliol del 1939. Imagi-
ne Casals als estudis, quan la bàrbara Guerra Civil arrasava mig Espanya, quan la
desgràcia i destrucció de Catalunya era ja gairebé completa, quan la feroç dictadu-
ra franquista era només el preludi d’un horror implacable per a Europa i el món,
l’imagine trasbalsat i desfet per tot això, i tanmateix capaç de produir aquella
música. Llavors, precisament llavors, en aquells anys terribles. Però Franco ha pas-
sat, i Hitler i Stalin i la destrucció i l’horror, i aquella música ha quedat per sem-
pre. Alguna cosa deu voler dir, això, supose. Escolten la “sarabanda lenta de la
suite n°4”, per exemple, o el “preludi de la n°5”, i sabran de què parle. O escolten
les sis suites senceres, i després, qui sap, potser veuran el món d’una altra manera.